

Riigikogu riigikaitsekomisjoni istungi protokoll nr 141

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 25. märts 2013

Algus 11.00, lõpp 12.16

Juhataja: Aivar Riisalu

Protokollija: Irene Kiil (konsultant)

Võtsid osa: Tõnu Juul, Mart Laar, Lauri Laasi, Tarmo Leinatamm, Marianne Mikko, Aivar Engel (nõunik-sekretariaadijuhataja)

Puudusid: Mati Raidma (välislahetuses) ja Ülo Tulik

Kutsutud: Kaitseministeeriumi kaitseväeteenistuse osakonna juhataja Hellar Lill ja infrastruktuuri osakonna juhataja Nele Loorents, Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler Janar Holm, Kaitseliidu ülem brigaadikindral Meelis Kiili, Eesti Olümpiakomitee spordidirektor Martti Raju, Eesti Laskurliidu asepresident Toomas Peek ja tegevdirektor Meelis Loit (2. päevakorrapunkti juures)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Laskeväljaõppe ja –spordi arendamine
3. Muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Arutati komisjoni 9. töönädala päevakorraprojekti.

Otsustati:

1.1 Kinnitada nädala töökava (konsensus).

2. Laskeväljaõppe ja –spordi arendamine

Komisjoni aseesimehe Aivar Riisalu sõnul on laskeväljaõppe ja laskespordi näol tegemist ühe sellise valdkonnaga, mis vajab järjepidevalt tähelepanu. Riigikaitsekomisjon on antud teemaga tegelenud läbi erinevate koosseisude, sh 5.02.2001, 9.04.2001, 30.04.2001, 14.11.2005, 2.05.2006 ja 19.05.2009. Et olukorrast ülevaadet saada, tuleb selgitada, mis seis ühel või teisel ministeeriumil või organisatsioonil laskeväljaõppe ja -spordiga valitseb.

Hellar Lille sõnul õpetatakse sel õppeaastal riigikaitseõpetust, mis muuhulgas toetab laskeväljaõpet, 148 üldhariduskoolis - 134 gümnaasiumis ja 14 kutsekoolis (ca 4000 õpilast). Riigikaitseõpetuse üks osa on üksikisiku oskused riigikaitstes, mis hõlmab ka relvaõpet. Relvaõpe sisaldab 4 tundi teooriat ja 10 tundi praktiliste oskuste arendamist. Samuti käsitleb uus riigikaitse õpik gümnaasiumidele ja kutseõppeasutustele relvaõpet (ptk 10). Enamikes neis koolides on olemas laskesimulaator, millega on võimalik klassitunnis esmast relvaohutust õppida. Koolidel on võimalik taotleda Kaitseministeeriumilt toetust selle soetamiseks. Kõik koolid, kes on laskesimulaatorit soovinud, on selle ka saanud. Samuti töötatakse välja riigikaitseõpetuse uut arengukava ja eesmärk on, et riigikaitseõpetus jõuaks igasse kooli ja iga õpilaseni. Janar Holmi sõnul on koolidel Kaitseministeeriumi abiga võimalik praktilist relvaõpet läbi viia ja ka Kaitseliiduga on kõigis maakondades väga hea koostöö.

Meelis Loit märkis, et Eesti Laskurliit (*edaspidi EL*) kui spordialaliit ja Eesti Olümpiakomitee

(edaspidi EOK) liige on pigem suunatud sportlikele saavutustele ja tiitlivõistlustel osalemisele ning üks vähestest spordialaliitudest, kes on osalenud pärast taasiseseisvumist kõigil olümpiamängudel. Eesti Laskurliidul on 46 liiget ja harrastajate arv üle 1300. Aastas viiakse läbi 21 võistlust. Põhipõhiprobleemiks on lasketiirud, mille arv peale taasiseseisvumist on kordades vähenenud. Täna ei ole ühtegi tiiru, kus saaks läbi viia tulirelvadest rahvusvahelisi tiitlivõistlusi. Viimasel ajal juurdeehitatud siselasketiirudest on hea näide 10 rajaline ja 50 meetrine Haapsalu lasketiir, mille ehitamist toetas Kaitseliit ja kohalik omavalitsus. Siselasketiirud, arvestades meie ilmastikutingimusi, võimaldavad treeninguid läbi viia aastaringselt.

Aivar Riisalu sõnul oli ajal, kui Kaitseliit ajas laskespordi asja, harrastajaid üle 45 000. Meelis Kiili märkis, et varem on praktiseerijaid rohkem olnud seetõttu, et nõuded lasketiirudele ja laskeväljadele olid märgatavalt tagasihoidlikumad. Täna need nõuded eeldavad suuri investeeringuid, väga suurt rahalist ressursi, mistõttu koondutakse teatud keskustesse. Teine probleem on, et kõik omavalitsused ei tule järgi. Koolinoorte võimalused tegeleda laskespordi või laskeoskuste baasaluse omandamisega on järjest ahenenud, sest koolides on lasketiire järjest suletud.

Aivar Riisalu küsis kuidas on korraldatud tippportlaste ettevalmistus ja kas Kaitseväge sidepataljoni spordirühm on kaasatud abijõuna tippspordis inimeste hoidmiseks ning kui palju olümpiaalad ja riigikaitse omavahel haakuvad rääkides relvaklassidest. Martti Raju sõnul ei ole ainult laskmine, mis riigikaitsega haakub. Rääkides konkreetset laskmisest või olümpiaettevalmistusest, siis on olemas tulemustel põhinev ettevalmistustoetus, millega valmistatakse ette tippe. Alaliit valib välja need, kes kandideerivad olümpiale. Koostöö armeeaga on väga hea. Armeel on näidanud üles tugevat toetust laskmise vastu ning tiptasemel laskesportlased on ka spordirühmas. Olümpial kasutatavaid relvaklasse, mis haakuvad kaitseväge tegevusega, ei ole. Olümpial lastakse õhk- ja sportrelvaga, püstoliga ning jahilaskmine. Hetkel on Eesti laskespordi tase väga tugev ning laskmine on üks nendest aladest, kus Eesti on veel konkurentsivõimeline. Kui aga noorel ei ole kuskil võimalik oma laskeoskust proovida, siis ka laskesport kaob.

Toomas Peek andis ülevaate Eesti Laskurliidu tänasest positsioonist. Eestis on laskespordil teatud eelised tänu laiapõhjalise riigikaitse kontseptsioonile. Arvestades väikest ressursi peaksid kõik oma jõud ühendama. Laskurliit on alustanud oma arengukava ülevaatamist ja hetkeolukorra kaardistamist. Suurem eesmärk peaks olema laskespordi taasmassistamine.

Meelis Kiili sõnul on laskespordi arendamisest ja spordirajatiste loomisest rääkides probleem selles, et vajadus on küll laiapõhjaline, kuid laiapõhjalist finantseerimist ei praktiseerita. Haapsalu lasketiir on üks vähestest näidetest, kus ressurss kokku pandi. Ka ohutusnõuded on liiga kõrged ja nende tagamine väga ressursimahukas. Aivar Riisalu märkis, et ohutusnõuded oleks mõistlik üle vaadata koostöös Vabariigi Valitsuse ja Parlamendiga. Nele Loorentsi sõnul on Kaitseväge juures nõuandekomisjon, kes teise poolaasta jooksul normid üle vaatab, et neid vajadusel leevendada. Samuti on riigikaitse arengukava kohaselt väljaõppele ja harjutusväljadele riigikaitse eesmärkidest lähtuvalt arvestatud märkimisväärsed summad - 10 a perspektiivis peaaegu 50 milj EUR-i. Plaanitud on rajada 7-10 lasketiiru Kaitseliidule ja lisaks harjutusväljakuid ja lasketiire kaitsevägele. Kaitseväge ja riigikaitse saab lähtuda praegu nendest eesmärkidest, et kaitseväge ja nende väljaõpe oleks toetatud ning juhul, kui tekivad nende riigikaitsele väljaõpperajatistele juurde teised funktsioonid, vajavad need lisafunktsioonid kaasrahastust. Riigi Kinnisvara AS on sel aastal kaardistanud olemasolevaid tiire ja nende kasutusvõimalusi. Selle põhjal saaks teha analüüsi, kuidas tiire efektiivsemalt välja ehitada.

Tõnu Juul märkis, et simulaatoriga õiget tunnet noorel ei teki, väiksekaliibriline relv oleks noorte koolitamisel õigem variant ning küsis, mis põhjusel tiire koolis suletakse. Janar Holmi sõnul on väiksekaliibriliste relvade omamine kooli jaoks kallis, sest vaja on relvakappe jms. Samas on olemas ka õhkrelv, millega saab lasta igal pool, kuid ka seda ei harrastata. 148 koolis on küll riigikaitseõpetus, kuid kui korraldatakse koostöös Eesti Koolispordi Liiduga laskevõistlusi õhkrelvadest, siis näiteks sel aastal osales seal vaid 4 põhikooli ja 3 gümnaasiumi. Igas maakonnas peaks olema üks korralik tiir, kuid haridussüsteem ei suuda kindlasti ehitada ja üleval pidada lasketiire tippspordi tarbeks.

Aivar Riisalu sõnul võiksid pedagoogid soovitada noortele, kellel on soov laskespordiga tegeleda, liituda kodutütarde ja noorkotkaste organisatsiooniga. Uue Kaitseliidu seaduse kohaselt võib 12-aastane instruktori juuresolekul lahingrelvaga praktiseerida. See on üks võimalus, kuidas investeerimismahukate lasketiirude koolist kadumisel haarata kaasa neid lapsi, kes tahaksid laskespordiga tegeleda. Hellar Lill märkis, et igal aastal toimub riigikaitseõpetajate seminar, kus ka näiteks EL võiks osaleda ja oma organisatsiooni ja laskesporti tutvustada.

Tõnu Juul tegi ettepaneku Haridus- ja Teadusministeeriumil kaardistada tegutsevad koolitiirud, varasemalt tegutsenud koolitiirud ning kus võiks asuda väiksekaliibrilise või õhkrelva tiir.

Otsustati:

2.1 Toetada komisjoni liikme Tõnu Juuli ettepanekut (konsensus).

2.2 Jätkata arutelu komisjonis ka edaspidi (konsensus).

3. Muud küsimused

Päevakorrapunkti ei arutatud.

Aivar Riisalu
Juhataja

Irene Kiil
Protokollija